

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

KATALOG POŽADAVKŮ K MATURITNÍ ZKOUŠCE

OBČANSKÝ A SPOLEČENSKOVĚDNÍ ZÁKLAD

ZÁKLADNÍ ÚROVEŇ OBTÍŽNOSTI

Aktualizace katalogu schváleného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR
dne 4. 10. 2005 pod č. j. 26 674/05-2/9

Zpracovalo: CENTRUM PRO ZJIŠŤOVÁNÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR dne ... 2008 pod č. j. ...
s účinností od školního roku 2009/2010

Obsah

Úvod

Požadavky k maturitní zkoušce

Základní specifikace zkoušky

Příklady testových úloh

Katalogy požadavků k maturitní zkoušce poskytují všem jejich uživatelům informace o požadavcích kladených na žáky vzdělávacích programů v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Maturitní zkouška **Občanský a společenskovědní základ** je připravována ve dvou úrovních obtížnosti, základní a vyšší. Rozdíly mezi úrovněmi obtížnosti jsou vymezeny rozsahem a hloubkou ověřovaných znalostí a dovedností. Tento katalog vymezuje požadavky k maturitní zkoušce základní úrovně obtížnosti.

Pedagogické dokumenty ke katalogu a k maturitní zkoušce:

Základem pro zpracování katalogu požadavků jsou stávající platné pedagogické dokumenty:

Standard středoškolského odborného vzdělávání. Praha, Fortuna 1999.

Standard vzdělávání ve čtyřletém gymnáziu. Praha, Fortuna 1999.

Učební dokumenty pro gymnázia. (Schválilo MŠMT ČR s platností od 1. 9. 1999) Praha, Fortuna 1999.

Učební osnova předmětu Občanská nauka pro studijní obory SOŠ a SOU ze dne 29. 4. 2002, č. j. 18 396/2002-23, s platností od 1. 9. 2002.

Učební osnova předmětu Ekonomika pro studijní obory SOŠ a SOU. Schválilo MŠMT dne 6. dubna 1999 č.j. 18 052/99-23, s platností od 1. září 1999

Učební osnova předmětu Základy společenských věd, č.j. 25 048/95-21-23 (Schválilo MŠMT ČR s platností od 1. 9. 1999) Praha, Fortuna 1999.

Při zpracování katalogu požadavků bylo přihlédnuto k následujícím dokumentům:

Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání (Schválilo MŠMT ČR dne 28.6.2007, č.j. 12 698/2007-23). RVP pro obory vzdělání s maturitní zkouškou. Praha, NÚOV, 2007.

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (Schválilo MŠMT ČR dne 24. 7. 2007) Praha, VÚP v Praze 2007.

Občanský a společenskovědní základ (základní úroveň obtížnosti) je odvozen z výchovy k občanství v duchu demokracie a humanity, na niž je založeno vzdělávání ve všech českých středních školách. Obecným cílem maturitní zkoušky z občanského a společenskovědního základu (základní úroveň obtížnosti) je ověřit, jak se žák seznámil se společenskými, hospodářskými, politickými a kulturními aspekty současného života, s psychologickými, etickými a právními kontexty mezilidských vztahů a především jak umí získané znalosti a dovednosti z těchto oblastí využít v praktickém životě.

Katalog Občanský a společenskovědní základ (základní úroveň obtížnosti) vybírá ze znalostí s dovedností ty, které se považují za základní výbavu člověka, které zakládají občanskou gramotnost. Nejde o hluboké teoretické poznání společenských nebo politických jevů, událostí, problémů, nebo procesů, ale o schopnost užívat základní poznatky z výchovy k občanství na středních školách pro řešení konkrétních situací, jak je přináší běžný veřejný i soukromý život lidí na počátku 21. století.

Katalog je rozdělen do pěti tematických okruhů. Každý z nich obsahuje konkrétní maturitní požadavky, jejichž zvládnutí maturitní zkouška ověřuje.

První tematický okruh Člověk ve společnosti zahrnuje požadavky porozumění jedinci („praktická psychologie“) a etiky v životě člověka („praktická filozofie“), které jsou rozšířeny o požadavky orientace v sociálních vztazích a obecněji v moderní multikulturní společnosti.

Druhý tematický okruh Člověk a právo obsahuje požadavky z oblasti práva s důrazem na aplikovatelnost získaných poznatků v praxi.

Třetí okruh Člověk a stát přináší požadavky, které by měly usnadnit participaci žáka na chodu demokratické a občanské společnosti. V okruhu jsou zařazeny i požadavky na rozlišení a charakteristiku demokracie a totalitarismu.

Okruh čtvrtý Člověk a ekonomika ověřuje, jak se žák orientuje v ekonomických souvislostech ovlivňujících život každého občana, v možnostech podnikání či zaměstnání a v otázkách získání a nakládání s finančními prostředky („finanční gramotnost“).

Závěrečný okruh Člověk v mezinárodním prostředí přináší základní orientace v mezinárodních institucích, kterých je Česká republika členem. Důraz je kladen dále na pochopení změn současného globalizujícího se světa.

1. Člověk ve společnosti

Žák/žákyně:

1.1 Jedinec ve společnosti

- charakterizuje etapy lidského života (dětství, dospívání, dospělost, stáří);
- charakterizuje na příkladech, jak se projevují psychické vlastnosti a temperament jedince v životních situacích;
- charakterizuje proces socializace a její instituce (škola, rodina, vrstevníci, církve, média apod.)
- porozumí pojmu sociální role;
- charakterizuje druhy komunikace mezi jedinci a ve společnosti;
- rozliší na příkladech úspěšnou a neúspěšnou komunikaci, manipulaci, asertivní jednání, naslouchání a empatii;

1.2 Vztahy, partnerství a rodina

- porozumí zdravému sexuálnímu chování, významu antikoncepce, zodpovědnosti, plánování rodičovství a pozici sexuality v partnerském vztahu;
- charakterizuje funkci rodiny (pro jedince i společnost);
- charakterizuje druhy rodiny (nukleární, úplná, neúplná, vícegenerační, pěstounská a adoptivní);

1.3 Vzdělávání a seberealizace

- porozumí nutnosti celoživotního učení;
- charakterizuje efektivní způsob učení;
- posoudí biologické a kulturní vlivy na životní volby dospívajících;
- identifikuje jednotlivé společenské vědy (sociologie, psychologie, antropologie, pedagogika, atd.);
- rozpozná význam práce pro jedince (např. seberealizace, začlenění do společnosti, produkce a ekonomická samostatnost);
- rozpozná význam volného času a odpočinku pro jedince;

1.4 Život v současné společnosti

- porozumí pojmu sociální struktura a charakterizuje strukturu české společnosti;
- rozliší na konkrétních příkladech hlavní světová náboženství;
- porozumí vlivu skupin, komunit a subkultur pro člověka;
- rozliší výhody a nevýhody spolupráce a soutěže (resp. individualizace);
- charakterizuje faktory ovlivňující klima organizací (pracovních kolektivů) a jejich důsledky;
- uvede případy řešení stresu, deprivace a zátěžových životních situací;
- porozumí pojmu sociální nerovnost;
- identifikuje diskriminaci a netoleranci k jiným skupinám, náboženstvím, kulturám, cizím etnikům, jiným sexualitám, ženám (sexismus), handicapovaným, starým lidem;
- identifikuje druhy násilí a agresivity a jejich projevy;
- charakterizuje sociálně patologické jevy;

1.5 Média a život v medializovaném světě

- charakterizuje masová média ve společnosti (druhy, fungování, vliv);
- rozpozná na konkrétním příkladu mediálního sdělení fakta od názorů;
- interpretuje tabulky, grafy a jiné ikonické texty;

1.6 Etika v životě člověka

- charakterizuje na příkladu úlohu svědomí, viny, morálky, mravnosti či volního jednání v lidském životě;
- rozliší na příkladech autonomní a heteronomní morálku.

2. Člověk a právo

Žák/žákyně:

2.1 Pojem práva

- vymezí pojmy *právo* a *moc* a objasní jejich vzájemný vztah;
- porozumí významu práva ve společnosti;
- uvede základní fáze legislativního procesu v ČR, jehož výsledkem je právní předpis (normativní právní akt);

2.2 Právo jako systém

- orientuje se v systému práva (ovládá základní klasifikaci – hmotné právo, procesní právo, soukromé právo, veřejné právo);
- charakterizuje hierarchický systém právních předpisů ČR za použití institutu *právní síla*;
- rozliší právní a neprávní normy;
- charakterizuje působnost právní normy (územní, časová a osobní);

2.3 Právo v praxi

- charakterizuje na příkladech a rozliší důležitá právní odvětví;
- orientuje se v základních otázkách občanského, rodinného, pracovního a trestního práva;
- rozliší podstatu fyzické a právnické osoby;
- charakterizuje právní subjektivitu (zejména způsobilost k právům a povinnostem a k právním úkonům);
- rozliší na příkladech smlouvy občanského, obchodního a pracovního práva;
- rozliší občanské a trestní řízení;
- porozumí podstatě právní odpovědnosti;
- charakterizuje jednotlivé právní delikty;

2.4 Právní ochrana

- rozliší hlavní náplně vybraných právnických profesí (soudce, veřejný ochránce práv – ombudsman, státní zástupce, advokát, notář, exekutor);
- vysvětlí význam a postavení Ústavního soudu;
- charakterizuje strukturu systému obecných soudů včetně role Nejvyššího správního soudu.

3. Člověk a stát

Žák/žákyně:

3.1 Demokracie a totalita ve 20. století

- identifikuje základní zásady, hodnoty a principy moderní evropské demokracie;
- rozliší znaky demokratického a totalitního státu;
- porovná základní shody a rozdíly mezi totalitními režimy;
- identifikuje nástroje totalitních režimů, které je udržují u moci;

- charakterizuje způsoby boje proti totalitním režimům;
- identifikuje příklady dezintegrace a integrace států v kontextu světových dějin 20. století;

3.2 Stát

- vymezí pojem státu s důrazem na jeho definiční znaky (území, obyvatelstvo, státní moc) a základní funkce;
- rozliší různá uspořádání státu (unie, federace, svaz a seskupení států) a základní formy vlády (monarchie a republika);
- určí základní principy právního státu;
- uvede, jak lze získat české státní občanství a jak ho lze pozbýt;
- rozpozná české státní symboly;

3.3 Ústavní systém ČR

- porozumí významu a funkci ústavy;
- popíše dělbu moci v demokratických státech (horizontální a vertikální dělba moci);
- určí hlavní subjekty moci zákonodárné a výkonné v ČR (Parlament ČR, vláda, prezident), rozliší jejich pravomoci a náplň činnosti;

3.4 Lidská práva

- charakterizuje Listinu základních práv a svobod a na základě příkladů rozpozná, o jaká lidská práva se jedná;
- identifikuje porušování lidských práv;
- rozpozná na konkrétních příkladech podporu a propagaci hnutí směřujících k potlačování práv a svobod člověka;
- identifikuje významná hnutí a organizace zabývající se ochranou lidských práv;

3.5 Politické subjekty

- rozpozná na konkrétních příkladech charakteristiky základních politických ideologií;
- prokáže na konkrétních příkladech orientaci v českém politickém systému;
- uvede formy politické participace v demokratické společnosti;
- interpretuje výsledky voleb a volebních preferencí v tabulkách a grafech;

3.6 Volby a volební systémy

- charakterizuje znaky voleb v demokratických státech;
- rozliší pasivní a aktivní volební právo;
- vysvětlí na příkladech rozdíly mezi různými volebními systémy (poměrný, většinový);
- rozliší na příkladech rozdíly mezi volbami do Poslanecké sněmovny ČR, Senátu ČR, volbou prezidenta a volbami do územní samosprávy;

3.7 Státní správa a samospráva

- identifikuje orgány státní správy ČR;
- rozliší státní správu a územní samosprávu;
- uvede strukturu územní samosprávy v ČR;
- identifikuje hlavní orgány a na příkladech rozpozná pravomoci místní územní samosprávy pro občany;
- identifikuje hlavní orgány na příkladech rozpozná pravomoci krajské územní samosprávy;
- uvede na příkladech, jak se mohou občané podílet na samosprávě obce;

3.8 Občanská participace

- charakterizuje pojem občanská společnost;
- rozpozná občanské organizace a vymezí jejich úlohu ve společnosti;
- rozpozná na konkrétních příkladech možnosti aktivního zapojení jedince do občanské společnosti.

4. Člověk a ekonomika

Žák/žákyně:

4.1 Trh a ceny

- odhadne na konkrétním příkladu vývoj poptávky, nabídky a ceny na trhu;
- rozpozná na příkladech běžné cenové triky a klamavou nabídku;
- vysvětlí na příkladu termín obětovaná příležitost;

4.2 Podnikání

- rozliší druhy živností a uvede požadavky pro získání živnostenského listu pro určitý druh živnosti;
- vysvětlí na příkladu náklady, výnosy a zisk;
- stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH;
- porovná druhy obchodních společností podle ručení, vkladu, způsobu řízení;

4.3 Zaměstnání

- orientuje se v nabídkách konkrétních pracovních míst a posoudí, zda splňuje předpoklady pro jejich vykonávání;
- charakterizuje podklady a vhodné vystupování uchazeče o zaměstnání při výběrovém řízení na konkrétní pracovní místo;
- orientuje se v situaci ztráty zaměstnání;
- vysvětlí rozdíly mezi časovou a úkolovou mzdou, hrubou a čistou mzdou;
- rozliší v ukázce výplatního lístku nejčastější položky mzdy a posoudí reálnost jejich výše;
- porovná na konkrétních příkladech zaměstnání a podnikání;

4.4 Peníze a osobní finance

- charakterizuje náplň činnosti bank;
- charakterizuje na příkladu hotovostní a bezhotovostní platební styk a zhodnotí jejich výhody a nevýhody;
- navrhne využití volných finančních prostředků (například spoření, podílové listy, produkty se státním příspěvkem, další možnosti);
- navrhne řešení nedostatku finančních prostředků (například úvěr, splátkový prodej, finanční leasing) a vybere vhodnou možnost;
- charakterizuje nejobvyklejší druhy pojištění a vybere vhodný pojistný produkt s ohledem na dané potřeby;

4.5 Národní hospodářství

- vysvětlí obsah pojmů hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a platební bilance;
- vysvětlí vliv inflace na mzdy, vklady a úvěry a uvede příklady, jak se těmto důsledkům bránit;
- objasní na příkladech, jak občan přispívá do státního rozpočtu a co z něho získává;
- rozliší základní druhy daní a činnosti podléhající zdanění;
- popíše systém sociálního a zdravotního pojištění, uvede rozdíly mezi pojištěním zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných;
- posoudí na příkladu, které možnosti sociálních dávek lze využít a kde lze získat bližší informace o jejich poskytování (dávky státní sociální podpory, podpora v nezaměstnanosti).

5. Člověk v mezinárodním prostředí

Žák/žákyně:

5.1 Mezinárodní organizace

- vymezí formy mezinárodní pomoci a spolupráce;
- rozpozná hlavní mezinárodní organizace;
- určí cíle a strukturu mezinárodních organizací (OSN, NATO, EU, Rada Evropy);
- orientuje se ve vývoji procesu evropské integrace po skončení druhé světové války;
- identifikuje základní svobody EU (volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu);
- rozpozná členské země EU;
- orientuje se v dopadech začlenění ČR do EU a do schengenského prostoru;

5.2 Soudobý svět

- orientuje se v hlavních globálních problémech současného světa;
- uvede na příkladu, jak lze realizovat zásady udržitelného rozvoje v běžném životě;
- rozpozná na konkrétních příkladech dopady globalizace na život občanů ČR;
- rozliší na příkladech rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc.

Základní specifikace zkoušky

Zkouška se koná formou písemného didaktického testu, který je tvořen uzavřenými (s jednou správnou odpovědí) a otevřenými úlohami se stručnou odpovědí. Testové úlohy mají různou bodovou hodnotu, která je u každé úlohy zveřejněna. V průběhu testování není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky. Zkoušku charakterizuje následující tabulka vymezující poměrné zastoupení úloh v testu, které ověřují požadavky z jednotlivých tematických okruhů.

Tematický okruh	Zastoupení v testu
I. člověk ve společnosti	25–30 %
II. člověk a právo	15–20 %
III. člověk a stát	20–25 %
IV. člověk a ekonomika	15–20 %
V. člověk v mezinárodním prostředí	10–15 %

Příklady testových úloh

V následující části jsou uvedeny ukázky základních typů úloh, které mohou být do didaktického testu zařazeny. Každý tématický okruh je prezentován několika ukázkovými úlohami.

1. Člověk ve společnosti

Úloha 1

Který z následujících žáků jedné třídy je melancholik?

- A) Anežka: Je tichá, své pocity nedává příliš najevo, straní se kolektivu, proto nemá moc kamarádů.
- B) Bohdan: Snaží se kolem sebe udržovat klid, je spolehlivý, při jednání je spíše pomalejší.
- C) Cecílie: Organizuje ve třídě většinu akcí, je veselá, vitální a chce být neustále středem pozornosti.
- D) David: Je optimista, vstřícný, někdy se sice snadno rozčílí kvůli maličkosti, ale hněv ho brzy přejde

Výchozí text k úlohám 2-3

Problematika drog očima veřejnosti

Za tolerovanou drogu lze v naší společnosti považovat alkohol. 87 % respondentů se napilo někdy během posledních 12 měsíců, čtvrtina přiznala pití alkoholických nápojů alespoň 2krát týdně. U drog nelegálních dopadlo šetření takto. Asi třetina dotázaných zná někoho, kdo užívá konopné drogy, čtvrtině někdo takovou drogu nabídl a 16 % přiznalo, že ji vyzkoušelo. Zkušenosti s extází přiznala 4 % oslovených občanů. S uživateli tvrdé drogy se setkala čtvrtina dotázaných občanů, 12 % někdo tvrdou drogu nabídl a 2 % ji vyzkoušela. Nejčastěji lidé tolerují užívání konopné drogy a pěstování marihuany pro vlastní potřebu (40 resp. 43 %). Jednoznačný požadavek postihu (96 %) se objevuje v případě výrobců tvrdých drog.

(Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, 17. 4. 2002, upraveno)

Úloha 2

Která z tolerovaných drog, jejíž nadměrné užívání způsobuje velká zdravotní rizika, se neobjevila v uvedeném výzkumu?

Řešení: nikotin, (tabák, cigarety)

Úloha 3

Rozhodněte u každého z uvedených výroků, zda je vzhledem k výchozímu textu pravdivý (ANO), či nepravdivý (NE):

- 3.1 Užívání marihuany a její pěstování pro vlastní potřeby toleruje více než polovina respondentů. ANO – **NE**
- 3.2 Přibližně 75 % respondentů nezná nikoho, kdo by užíval tvrdou drogu. **ANO** – NE
- 3.3 Naprostá většina účastníků výzkumu požaduje tresty pro osoby, které tvrdé drogy vyrábějí. **ANO** – NE

2. Člověk a právo

Úloha 1

Rozhodněte, zda v následujících případech vznikne právoplatné manželství (ANO), či nikoliv (NE):

1.1 Dvě osoby stejného pohlaví žijí ve společné domácnosti po dobu pěti let a uzavřely manželství.	ANO – NE
1.2 Devatenáctiletý Petr a šestnáctiletá Jana, které svatbu písemně povolili rodiče, uzavřou sňatek.	ANO – NE
1.3 Muž a žena starší 18 let uzavřeli církevní sňatek před orgánem státem registrované církve.	ANO – NE

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 2

***** **obžaloval řidiče, který se srazil s dalším**

***** Pavel Dvořák ve čtvrtek obžaloval z trestného činu ublížení na zdraví řidiče Josefa Valetu, jehož Avie se loni v létě srazila s fordem. Řidič fordu po nehodě zahynul. Spisový materiál týkající se nehody předala policie ***** 25. ledna. „Všechny podklady byly dostatečné, nepožadoval jsem tedy jejich další doplnění,“ uvedl Dvořák.

(www.radio.cz, 2. 2. 2006, upraveno)

Úloha 2

Kdo se nejspíše skrývá za symboly (*****) ve výchozím textu?

- A) policejní prezident
- B) soudce
- C) státní zástupce**
- D) vyšetřovatel

3. Člověk a stát

Výchozí tabulka k úloze 1

Následující tabulka uvádí přehled některých úřadů pro obce Sychrov, Turnov a Bedřichov.

(www.mvcr.cz 1. 12. 2005)

Obec	Obec s rozšířenou působností	Matriční úřad	Stavební úřad	Finanční úřad	Okresní soud
Sychrov	Turnov	Turnov	Hodkovice nad Mohelkou	Liberec	Liberec
Turnov	Turnov	Turnov	Turnov	Turnov	Semily
Bedřichov	Jablonec n. N.	Jablonec n. N.	Jablonec n. N.	Jablonec n. N.	Jablonec n. N.

Úloha 1

Ve které obci/městě si občané Sychrova vyřizují svá daňová priznání?

- A) Hodkovice nad Mohelkou
- B) Liberec**
- C) Sychrov
- D) Turnov

Úloha 2

Přiřadte případy (2.1-2.3) k nestátním neziskovým organizacím v České republice (A-D), které při jejich řešení poskytují bezplatné právní poradenství:

- 2.1 Případ korupce, kdy se stavební firma dostane za pomoci úplatku k lukrativní zakázce na výstavbu parkoviště přidělené starostou městské části bez výběrového řízení.
- 2.2 Případ porušení práva zaručeného Listinou základních práv a svobod, konkrétně práva shromažďovacího, kdy je řádně nahlášená demonstrace proti policejnímu násilí zakázána úřadem na základě smyšlených důvodů.
- 2.3 Případ ochrany životního prostředí, kdy má být na místě zvláště chráněného území, kde žije vysoký počet chráněných živočichů postaven dálniční obchvat.

- A) Liga lidských práv
- B) Liga proti rakovině
- C) Transparency International
- D) Ekologický právní servis

Řešení: 2.1-C), 2.2-A), 2.3-D)

4. Člověk a ekonomika

Výchozí text a tabulka k úloze 1

Pan Macháček odjíždí s rodinou na dovolenou do Řecka, a proto chce směnit české koruny na eura.

	EUR		Poplatek
	nákup	prodej	
Banka 1	27,80	29,40	0,5 %
Banka 2	27,85	29,52	0,6 %
Směnárna 1	27,70	29,20	0,5 %
Směnárna 2	27,95	30,50	bez poplatků

Úloha 1

Kde bude nejvýhodnější na základě srovnání kurzů uvedených ve výchozím textu provést směnu?

- A) Banka 1
- B) Banka 2
- C) Směnárna 1**
- D) Směnárna 2

Úloha 2

Jak se nazývá společnost, jejíž vlastníci drží cenné papíry, které mohou obchodovat na burze? S vlastnictvím těchto cenných papírů je spojeno také právo hlasovat na valné hromadě.

Napište plný, nezkrácený český název společnosti:

Řešení: akciová společnost

5. Člověk v mezinárodním prostředí

Výchozí text k úloze 1

Česká republika je součástí schengenského prostoru.

„Bylo přijato historické rozhodnutí, které znamená, že Evropa přestane být rozdělena na dvě části, na země a občany první a druhé kategorie, že i čeští občané, stejně jako občané nových členských zemí, budou moci vedle povinností také sdílet práva a svobody. A jednou z těch klíčových svobod je svoboda *****;“ prohlásil ministr vnitra.

(ČTK 12. 9.2006)

Úloha 1

Která z klíčových svobod je podle ministra vnitra dosažena v důsledku rozšíření tzv. schengenského prostoru a je ve výchozím textu takto (*****) označena?

- A) volného získání zaměstnání
- B) volného pohybu kapitálu
- C) volného pohybu osob**
- D) volného přístupu ke vzdělání

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 2

Koncepce představuje alternativní model, který odpovídá na novou situaci současného světa, který se v posledních desetiletích radikálně proměnil. Současný industriální model ekonomiky vznikl historicky v jiných ekonomických, společenských a civilizačních podmínkách, v čase, kdy byl zdánlivě dostatek zdrojů i prostoru pro neomezený růst, jejich neomezenou spotřebu a neomezenou produkci odpadů. V současnosti však již lidstvo naráží a překračuje limity nosné kapacity planety. Je třeba zajistit potřeby současných generací a neohrozit splnění potřeb generací příštích. Není rovněž přípustné jednat v tomto smyslu na úkor nějakého národa, národů nebo komunit.

(www.env.cz, stránky Ministerstva životního prostředí ČR, 30. 10. 2006)

Úloha 2

Výchozí text se dotýká koncepce, která se snaží nalézt všeobecně přijatelný způsob změny neuspokojivého stavu životního prostředí. Pod jakým názvem je tato koncepce známá?

- A) ekologická stopa
- B) postmodernismus
- C) trvale udržitelný rozvoj**
- D) revitalizace